

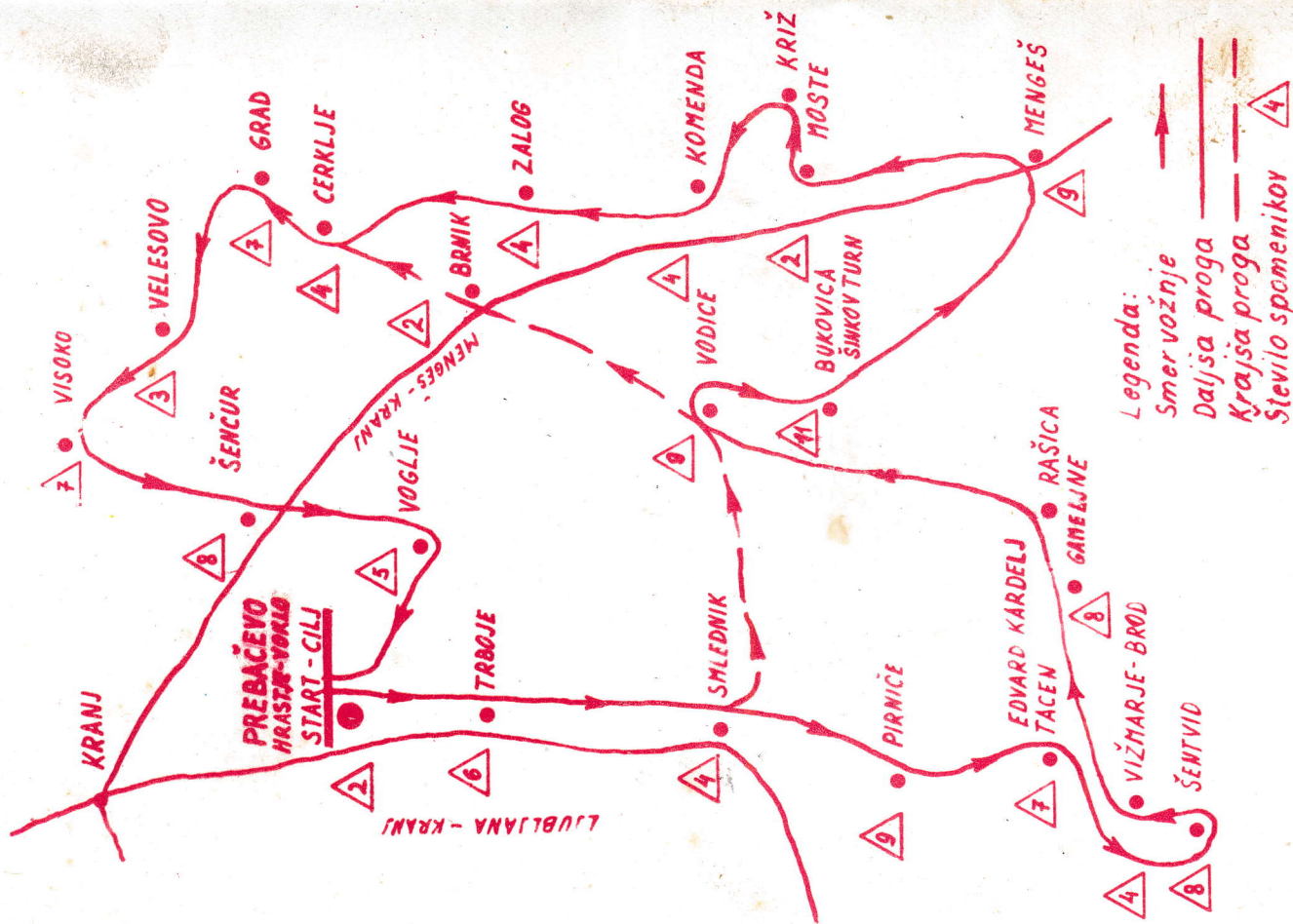
ŠPORTNO DRUŠTVO JAKOB ŠTUCIN

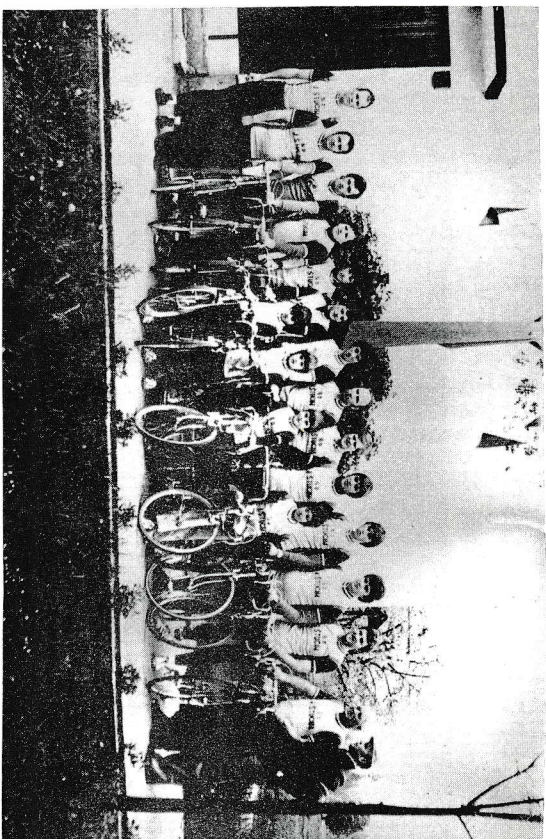
HRASTJE - PREBAČEVO

KOLESARSKA SEKCIJA

KOLESARSKI MARATON

ob pomnikih padlih borcev
in talcev NOV

Nekaj aktivnih članov kluba pred odhodom na skupni trening

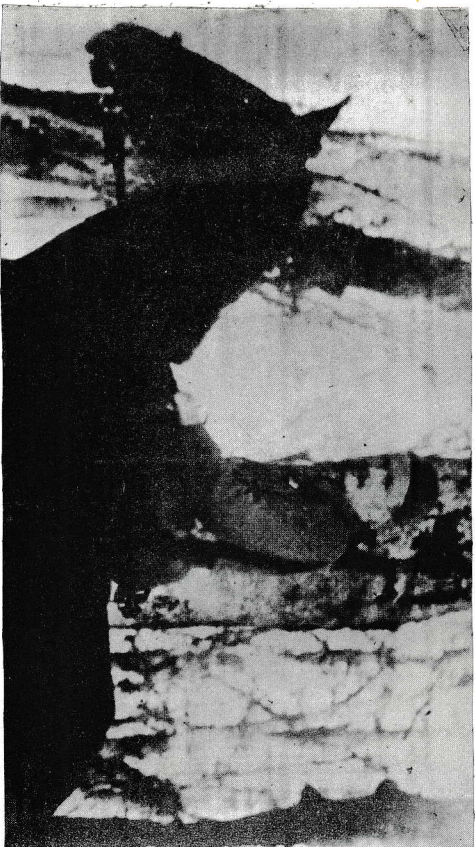
ČASTNI ODBOR:

Sestra REZKA in brat PAVLE J. ŠTUCINA
 ANDREJ BROVČ, JANKO prvi sodelavec Jakoba Štucina
 VENCELJ JERAS, vabljeni gost ZB SO Ljubljana-Šiška
 LOVRO LUKAN-VINKO, vabljeni gost ZB SO Kamnik
 JOŽE BOHINC, predstojnik politične šole CK ZKU za Gorenjsko
 JOŽE MARJEK-JOCO, predsednik ZB SO Kranj
 SLAVKO MALGAJ, pred. sveta za ohranjanje tradicij INOV
 dipl. ing. MILAN TUREL, pred. ZTKO
 BRANE TRGLAV, pred. za kolesarjenje TKS
 JANKO ZUPANČ, pred. ZB KS Voglje-Voklo
 KAREL ROZMAN, član ZB KS Voglje-Voklo (nosilec spomenice)
 FRANC PETERNEL, pred. KS Voklo-Hrastje — Prebačevo -

ORGANIZACIJSKI ODBOR:

LEON PINTAR, — vodja maratona
 ing. VITOMIR GROS, — tehnično vodstvo
 FRANC BUKOVNIK, — vodja redarske službe
 MARJAN ROZMAN, — priprava proge
 STANE PETEK, — start-cilj
 MARJAN MESEC, — sprejem častnih gostov
 TINE GREGORIČ, — spremstvo z vozili
 JANEZ UDOVIČ, — podelitev priznanj

ZAKAJ SMO IZBRALI NASLOV ŠPORTNO DRUŠTVO »JAKOB ŠTUCIN« HRASTJE — PREBAČEVO

Jakob Štucin-Cvetko

Nekaterim ni znano, posebno mladim, kdo je bil Jakob Štucin. Jakob, s partizanskim imenom Cvetko je bil od leta 1938 skojevec — komunist, rojen 27. 11. 1915 v Cerknem. Starši so bili zavedni Slovenci. Očeta je izgnubil pred svojim rojstvom.

Primorska je takrat ječala pod jarmom italijanskega fašizma, ki je s terorjem preganjal zavedne in napredne Slovence, zato so se Štucionovi umaknili na Gorenjsko. Nastanili so se v Hraščju pri Kranju. Jakob, sin siromašnih staršev in invalid od rojstva, se je odločil za poklic krojača, ker so bili pogoji za študij pretežki. Postal je krojaški mojster in v Tavčarjevi ulici odprl krojaško delavnico. Bil je vester in pošten delavec — človek naprednih misli.

Meseca aprila 1941, ko so Hitlerjevi zavojevalci vdrli v našo deželo, so začeli preganjanjati in zapirati napredne rodoljube. Pri tem so jim v veliki meri pomagali domači izdajalci. Tudi Jakob je bil izdan. Izdal ga je njegov pomočnik. Zaradi izdajstva ga je iskal gestapo. Prvič so ga rešili sodelavci, drugič mati, ki ga je skrila v krušno peč.

Odšel je v partizane na Cerkljansko po kurirski poti, ki je vodila skozi Novakovo mlin na Prebačevem in povezovala levi in desni breg Save. Tam je imel nalogo organizirati OF. Delal je najprej na rajonskem, pozneje na okrožnem pritisnem komiteju. Ob kapitulaciji Italije je bil imenovan za sekretarja okrožnega komiteja KPS za idrijsko okrožje.

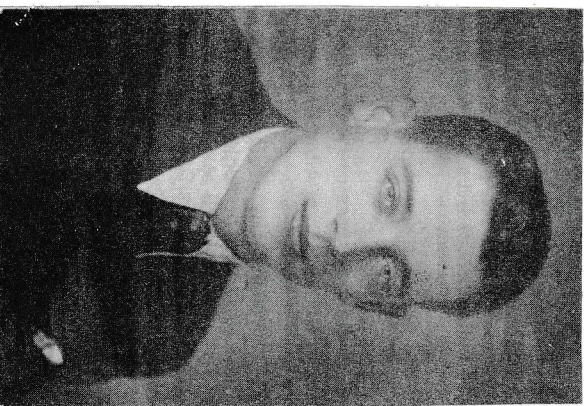
Konec leta 1943 je postal član Pokrajinskega komiteja KPS. V začetku leta 1944 je prevzel posle organizacijskega sekretarja Oblastnega komiteja KPS za Gorenjsko. Delo je opravjal vestno in požrvalno kljub težki invalidnosti, zato je bil med borci in civilnim prebivalstvom priljubljen. Dobil je konja za lažje opravljanje nalog. Z njim je prišel na prag svobode. 1. 4. 1945 je bil v zadnji ofenzivi obklojen od Nemcev. Da ne bi prišel Nemcem živ v roke se je sam ustrelil.

POMEN KOLESARSKEGA MARATONA

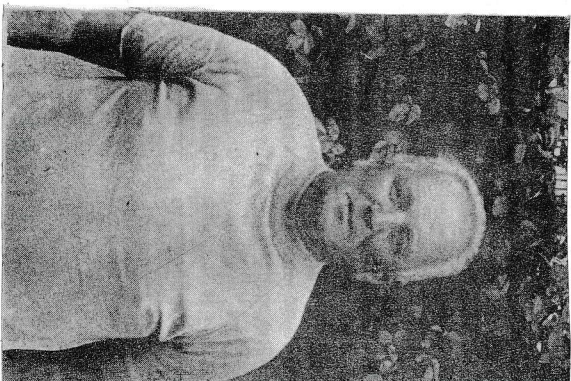
Z njim hočemo oživeti spomine na kolesarske poti, ki so povezovale trikot Kranj — Ljubljana — Kamnik. Do razvoja motorizacije je bilo kolo eno od glavnih prevoznih sredstev.

Med NOV so po teh poteh vozili tudi kurirji, terenci in obveščevalci.

Maraton ob pomnikih padlih borcev in talcev med NOV bo potekal po poteh, ki povezujejo kraje in vasi po krajevnih skupnostih.

Jože Pravst — predvojni aktivni kolesar padel 25. V. 1944 kot borec Prešernove brigade

Franc Knific — najstarejši aktivni član kluba in najstarejši preživeli udeleženec NOV družine Knific

KS VOKLO — HRASTJE — PREBAČEVO

Pomniki: 2

Padlih borcev talcev NOV: 17

V Hraščju so meseca februarja 1945 otroci našli v kantonu reke Save mrtvega, nepoznanelega partizana — kurirja. Poleg njega je ležalo kolo. S tem so njegovi krvniki mislili zakriti svoj zločin.

Med Prebačevem — Žerjavko je poleti leta 1944 borec NOV Vinko Govekar iz Dragočajne nastavljal mino. Namenjena je bila nemškemu oklepnemu vozilu, katero je spremljalo delavce, ki so se vozili na delo v Kranj. Pri naravnavanju pa je mino razneslo in Govekarja je dobesedno raztrgalo. Domačini so ga pokopali na vaškem pokopališču v Trbojlah.

Med NOV je v KS Voklo — Hraščje — Prebačevu največ žrtvovala družina Knific. Kar 7 jih je bilo v vrstah borcev NOV ali v koncentracijskih taboriščih.

KS TRBOJE

Pomniki: 6

Padlih borcev talcev NOV: 15

OF je bila organizirana že leta 1941. Sem sta prihajala predavati člana PK KPS za Gornjsko Tomo Brejc in Tone Dolinšek-Metod. Avgusta 1942 je bil osnovan aktiv SKOJ, ki je s pomočjo OF organiziral razne sabotažne akcije in pridobival materialna sredstva za NOV. Sredi leta 1943 je bila vzpostavljena kurirska veza oblastnega komiteja KPS za Gorenjsko, ki je povezovala levi in desni breg Save. Veza je potekala nemoteno do leta 1944, ko je bila prekinjena zaradi premočne dejavnosti domobrancev. Črnokoci so na večer 26. avgusta zahrbno ustrelili Milnarjevega ata, očeta 7 otrok.

Borci Gorenjskega odreda so pod vodstvom komandanta Tomaža 14. 4. 1944 napadli nemške policiste pod vasjo Trboje. Ubityh je bilo več policistov, na strani partizanov pa je padel kamandant Jože Fajfar-Tomaž iz Lajš in njegov mitaljezec.

KS SMLEDNIK

Pomniki: 4

Padlih borcev talcev NOV: 29

V vasi Smlednik je bil rojen skojevac, komunist in Narodni heroj Albin Grajzar. Pred vojno je bil kolesar tekmovalac, padel je v NOV.

Borci Rašiške čete so 19. 8. 1941 napadli v smledniškem gozdu župana Lazarnija Avto je bil uničen in županova žena je ranam podlegla. Nemški okupator je iz maščevanja na tem mestu 22. 8. 1941 ustrelil 5 aktivstov OF. Nemška policija je s pomočjo domobrancev 7. 12. 1944 našla bivališče aktivstov okraja Smlednik na kraju, ki ga sedaj prekriva voda Zbiljskega jezera. V bivak aktivstov so vrgli več bomb in pri tem ubili Francoško Istenič in Thurno. Na pokopališču je spomenik, desetim padlim vojakom domačinom, ki so padli po osvoboditvi.

KS ZGORNJE IN SPODNJE PIRNIČE

Pomniki: 9

Padlih borcev talcev NOV: 39

Med padlimi so trije narodni heroji:

1. Narodni heroj Franc Rozman-Stane je bil rojen v Spodnjih Pirničah. PO poklicu je bil pek. Leta 1936 je postal španski borec, poleti 1941 pa se je priključil slovenskim partizanom. Zaradi svojih izrednih sposobnosti je napredoval in julija 1943 postal legendarni komandant GŠ NOV in POS. Pri preizkušanju minomete v Lokvah pri Črnopolju se je dne 7. 11. 1944 smrtno ponesrečil. Pokopan je v grobnici Narodnih herojev v Ljubljani. V Šolskem centru republiškega sekretariata za notranje zadeve v Tacnu je v parku plastika Narodnega heroja Franca Rozmana-Staneta. Na rojstni hiši v Pirničah št. 41 je spominska plošča. V Šentvidu nosi njegovo ime osnovna šola. V njej je plaketa z glavno heroja Rozmana

2. Narodni heroj Tine Rožanc se je rodil 8. 2. 1895 in bil 13. 10. 1942 v Ljubljanskih zaporih ustreljen kot talec. Za narodnega heroja so ga imenovali 21. 7. 1953. Na hiši št. 18 v Spodnjih Pirničah je spominska plošča na kateri sta vpisana tudi Rožančeva sinova, ki sta padla v NOV. V osnovni šoli Pirniče stoji dopisni kip Valentina Rožanca.

3. Narodni heroj Franc Bukovec-Ježovnik, rojen 14. 3. 1910 se je septembra 1942 smrtno ponesrečil v ročno bombo. Za narodnega heroja je bil imenovan 15. 7. 1952.

V Pirničah se je v OF vključil tudi partizanski pesnik Oto Vrhunc-Blaž Ostrovhar. Padel je 5. 4. 1945. Na rojstni hiši v domačem kraju pri Selcah nad Škofjo Loko ima spominsko ploščo.

KS EDVARD KARDELU — TACEN

Pomniki: 7

Padlih borcev talcev NOV: 20

Zgodovinskega pomena je Novakova hiša v kateri je bilo posvetovanje KPJ 10. 6. 1939, ki ga je vodil Josip Broz Tito. Februarja leta 1941 je bila pokrajinska konferenca SKOJ za Gorenjsko. V hiši je bila tudi čevljarska delavnica; v njej je bilo od leta 1936—1941 žarišče komunistične dejavnosti. Tu so se često sestajali člani CK KP Slovenije Franc Leskovšek, Tone Tomšič, Boris Zherl in ostali njihovi sodelavci. Kovali so načrte za nadaljnje delo in oborožen odpor proti okupatorju.

V tovarni kovinskih izdelkov Seta, sedaj KOT, je bil zaposlen narodni heroj Lojze Kebe-Štefan, rojen 26. 6. 1908 na Jezeru pri Cerknici. Leta 1938 je postal član KPS. Organiziral je vstajo na Gorenjskem. V nemški ofenzivi na Jelovci 20. 10. 1942 je bil ranjen in je ranam podlegel. Pokopan je na Jamniku, kjer stoji pomnik. Drugi pomnik stoji v tovarni KOT, njegov dopisni kip pa v osnovni šoli Alojza Kebeta v Šentvidu.

V hiši Albina Novaka je bila od 1940 grafična tiskarna CK KPS. V njej so delali Dušan Kraigher, Tomo Brejc, Ivan Pleskar. V tiskarno so pogosto prihajali Edvard Kardelj, Tone Tomšič, Franc Leskovšek in drugi. Tu so natisnili dve številki Dela. Glasila. CK KPS in vso drugo partijsko literaturo.

V Tacnu — Pšatniku je 22. 7. 1941 počila prva partizanska puška. To je dan vstaje slovenskega naroda. Partizani so streljali na staro — jugoslovanskega žandarja, izdajalca članov KPS ljubljanskega krožja. Pomnik dnevu vstaje stoji na kraju napada.

KS VIŽMARJE — BROD

Pomniki: 4

Padlih borcev talcev NOV: 5

V Vižmarjih se je 16. 1. 1918 rodil partizanski pisatelj Tone Pipan-Črtomir. Nemci so ga aprila meseca 1941 v Sarajevu ujeli. Odpeljan je bil v nemško vojno taborišče od koder je januarja 1944, leta pobegnili 7. 11. 1944 je padel v 30 diviziji NOV in POJ.

Nemški policisti so s pomočjo domačega izdajalca 8. 6. 1944 obkolili hišo Erženovih v Vižmarjih, v kateri so se zadrževali člani OZNE. V boju sta dva borca OZNE padla, dva pa sta bila ujeta. Nemci so ju z zverinskim mučenjem ubili.

Dopisni kip tovariša Novaka — Očka stoji v osnovni šoli Vižmarje — Brod.

KS ŠENTVID

Pomniki: 8

Padlih borcev talcev NOV: 47

Člani OZNE so ustrelili nemškega župana dr. Maurerja, zato so Nemci 31. 1. 1944 na mestu kjer stoji pomnik ustrelili 25 talcev. Ob pomniku sta plošči žrtve nacističnega zločina kralja Šentvid.

Tu so med NOV bili zaporj naših rodoljubov in mučninca Škofovi zavodi. V tej zgradbi je danes vojašnica, ki nosi ime po našem revolucionarju in prvem predsedniku slovenske vlade, Borisu Kidriču.

KS GAMELJNE — RAŠICA

Pomniki: 8

Padlih borcev talcev NOV: 35

Rašica je prva požgana slovenska vas. Požgana je bila zaradi aktivne dejavnosti in mnogih sabotaž Rašičke čete.

Rašička četa je 18. 9. 1941 napadla avto nacistov, v katerem se je peljala komisija, ki je sestavljala načrt za obkolitev in uničenje čete. Padlo je vseh 6 članov komisije. Dva dni za tem dogodekom so Nemci iz maščevanja vas požgali, domačine pa izgnali na Hrvaško. Teden dni pozneje je bila napadena Rašička četa, ki pa se je po manjših skupinah srečno umaknila iz obroča na ozemlje ljubljanske pokrajine.

Nad vasjo Rašica, kjer je danes vzgledni stolp, je bil 17. 8. 1941 ustanovljen Kamniški bataljon, ki je štel 94 borkov in borcev. Zaradi svojih borbenih sposobnosti je bil bataljon nagraden s partizansko zastavo. Na Molniku sta bataljona zastavico izročila Boris Kidrič in Edvard Kocbek.

Narodni heroj iz Gameljne Stane Koscec je bil komandir Rašičke čete. Četa je bila 27. 9. 1941 napadena in ujetih je bilo 5 borcev, med njimi tudi Koscec, ki je bil težko ranjen. Po strašnem mučenju je 3. 10. 1941 umrl v begunjskih zaporih. Ostale borce so 17. 10. 1941 ustrelili kot talce v Lancovem pri Radovljici.

KS VODICE

Pomniki: 9

Padlih borcev talcev NOV: 45

Nemška policija s postojanke Vodice je 5. 4. 1944 aretirala člana KPS Franca Marna-Srečka iz Bukovice in ga pri tem težko ranila. Po nečloveškem mučenju so ranjenega vrgli na dvorišče postojanke in nanj naščuvali pse, ki so živoga raztrgali. Na hiši št. 6 je spominska plošča, v osnovni šoli Vodice pa njegov dopisni kip.

Vas ZAPOGME: pomnik 17 domačinom, padlim borcem NOV, ustreljenim talcem in umrli v koncentracijskih taboriščih od 1941. do 1945. leta.

SKARUCNA: veliko ljudsko frontno zborovanje komunistov proti vojni in proti fašistični politiki jugoslovanske vlade. Zborovanja se je udeležilo nad 1000 ljudi, katere so žandari skušali pregnati. Ponovno so se zbrali v goitini na Skaručni. Naslednji dan so žandari aretirali Ivana Novaka in govornika Dušana Pirjevca.

KS BUKOVICA — ŠINKOV TURN

Pomniki: 13

Padlih borcev talcev NOV: 27

BUKOVICA: spominska plošča Sešek Francu na hiši, kjer je živel s starši. Ustreljen kot talec pri Smedniku 22. avgusta 1941. leta, kot mladinec in član SKOJ, star 20 let. Spominska plošča dveh padlim borcem: Kraljič Mirko-Cenko iz Pirnič in Mušič Mirko-Zevs iz Loke pri Mengšu. Padla sta 28. januarja 1944 v obkoljeni hiši v Bukovici v borbi z Nemci stara komaj 20 let. Nemci so trupli odpeljali v Vodice in jih razstavili pred cerkvijo v opozorilo prebivalstvu, da ne bi sodelovali s partizani.

UTIK: spominska plošča 27 padlim borcem in talcem KS Bukovica-Šinkov Turn, to je iz vasi Bukovica, Utik, Koseze, Kot, Šinkov Turn — Potok, Selo in Vesca. Plošča je vzidana v dvorani doma KS.

Pomnik revolucije in svobode v parku pri domu KS je iz dveh delov: hrastov steber, postavljen na kamnitem — betonskem podstavku, z izrezanimi reliefi prikazuje predvojno napredno gibanje, kot društvo kmečkih fantov in deklet.

v sredini prikazuje NOV, na vrhu zmago in svobodo. Drugi del je kamniti blok — skala na kateri je pritrjena bronasta plošča z letnicama 1941 — 1945 in posvetilom Prešerna. Postavljen je leta 1979.

Spominska plošča družini Žnidar na hiši, kjer so živeli Žnidarjevi. V noči na 3. april 1944 so v hišo vdrli nemški žandari iz Vodice. Ustrelili so mater, gluho-nemega očeta in mladoletnega sina.

ŠINKOV TURN — POTOK: spominska plošča Zamen Rafaela na domači hiši, kjer je bil gospodar. Bil je aktivist OF in NOV, 26. 9. 1944 so Nemci zaradi izdaje obkolili hišo in gosposkarsko posloje. Ker ni hotel izdati partizanov, so ga Nemci ustrelili na domačem dvorišču.

SELO: pomnik borcem Rašičke čete padlim v jeseni 1941, z vklesanimi imeni borcev in herojev Rašičke čete. Pomnik stoji na kraju, kjer je bil del Rašičke čete izdan in sta v borbi padla dva borca. Spominska plošča družine Kristan, po domače Tomazinovih. Plošča je s posvetilom Kristanovim: materi in štirim sinovom. Ponoči 11. 7. 1943 so nemški žandari iz Vodice vdrli v hišo, sklicali domače in postrelili mater in sinove Viktorja, Draga in Feliksa. Viktor je začuda ostal živ, čeprav je bil prestreljen skozi prsa. Zavelekel se je k studentcu, kjer so ga naši domačini in uredili prevoz v bolnico na Golnik. Po ozdravitvi je odšel v partizane, vendar je bil 6. 1. 1945 na Rudniku pri Radomljah zajet in drugi dan — še z drugimi partizani ustreljen v kamnolomu v Vrhovljah pri Rafatkah. Tako je padel zadnji Kristan, ker je Ivan že prej padel, tudi kot partizan, neke na Moravškem.

Spominska plošča Dušanu Ottončarju-Samu na hiši, kjer se je ponesrečil v času zadreževanja Gorenjskega odreda 9. 6. 1944. Bil je kulturni referent v 4. četi Gorenjskega odreda. Plošča vzidana 1979. leta.

VESCA: pomnik v spomin preboja Gorenjskega odreda 13. 6. 1944. Pomnik iz pohorskega granita stoji ob križišču cesti pri vasi Vesca. Spominja na čas od 8. 6. — 13. 6. 1944, ko se je v področju podraških vasi Vesca — Sela — Šinkov Turn zadreževal Gorenjski odred in v tem kraju osvobajal ozemlje, obkoljeno od sovražnih postojank.

12. junija je sovražnik zbral močne sile vojaštva in policije in obkolil rašiško hribovje z močnim obročem. Odred se je zgodaj zjutraj z močnim ognjenim udarom prebnil iz obkoljenega področja brez žrtev. Napovedana represija vasem pod Rašico, da bodo požgane ni bila izvedena. V spomin na 13. junij ima KS Bukovica — Šinkov Turn in KS Vodice krajevni praznik. Pomnik je bil postavljen leta 1979.

Začasno spominsko obeležje Gregorčič Stanku-Piku in gozdu južno od vasi Vesca pod rašiškim hribovjem. Obeležje v hrastovem lesu posvečeno sekretarju ZSM in SKOJ za okraj Šenčur, Gregorčič Stanko doma iz Vogelji je padel 28. 8. 1944 v drugi nemški halji. Plik se je z drugimi tovariši začasno zadreževal na tem terenu. Zaradi nasilja bele garde po formiranju postojanke bele garde v Voklem so se morali umakniti iz takojmenovanega vogljanskega terena. Obeležje so postavili mladi iz OO ZSMS.

Začasno spominsko obeležje trem borcem iz šenčurskega okolja — ki so padli istega dne (28. 8. 1944) kot Gregorčič Stanko-Pik, so doma iz Vogelji Pomnik je iz hrastovega lesa in katerem so vpisana imena. Stoji na pobočju hriba desno od vasi Vesca na mestu, kjer so padli. Obeležje so postavili člani OO ZSMS KS Bukovica — Šinkov Turn leta 1975.

Na področju Lovske družine Vodice s sedežem na Selu se nahajata taborišče Rašičke čete in Kamniškega bataljona iz leta 1941. Taborišče je bilo zasihno obnovljeno leta 1975. Delo so opravili člani OO ZSMS Bukovica — Šinkov Turn.

KS MENGES

Pomniki: 9

Padlih borcev talcev NOV: 51

Narodni heroj **Matija Blejc** se je rodil 24. 2. 1914. Že od vsega začetka je sodeloval v akcijah proti okupatorju. Najprej je postal komandant Kamniškega bataljona, pozneje komandant Kokriškega odreda.

Padel je 24. 12. 1942 na Kostanjski planini, ko se je bataljon prebijal skozi sovražnikov obroč. 22. 7. 1953 je bil zaradi mnogih hrabrosti v bojih imenovan za narodnega heroja. Pokopan je v Mengšu. Novembra 1943 so partizani in člani OF izsledili domače izdajalce in jih nekaj usmrtili. Nemci so iz maščenja 8. 1. 1944 v Zalokah za Raubarjevim gradom ustrelili 30 talcev.

KS MOSTE

Pomniki: -2

Padlih borcev talcev NOV: 5

Borci Rašiške čete so napadli nemški avto in v nejm smrtno ranili sopotnico. Nemci so iz maščevanja 17. 9. 1941 v gozdu med Mostami in Vodicanmi ustrelili 5 talcev.

Pomnik je postavljen petim talcem in trem padlim borcem.

KS KOMENDA

Pomniki: 4

Padlih borcev talcev NOV: 61

Konec marca 1944 so komendski aktivisti z dr. Tinetom Zajcem-Miho iz Mengša začeli gredit partizansko bolnišnico v gozdu pri Komendski Dobravi. V njej so se v glavnem zdravili borci kamniškega območja. 11. 6. 1944 so Nemci bolnico odkrili, zverinsko pobili ranjence in bolniško osebje, dr. Tineta Zajca-Miha pa napoli živega zažgali.

KS ZALOG

Pomniki: 4

Padlih borcev talcev: 8

Borci Šlandrove brigade so 4. 11. 1944 napadli domobranske postojanke v Lahovčah, Cerkljah ter žandarmersko postojanko na Zg. Brniku.

Medtem se je v Bolkovo hišo v Zalogu nastanil štab Doleniskega in Gornjskega četniškega odreda. Ostali četniki so se nastanili po kmečkih domovih v okolici Zaloga. Namestnik komandanta 2. bataljona Šlandrove brigade Leber Franc-Juda je organiziral napad na Bolkovo hišo in v napadu izgubili življenje. Borci so rešili Bolkovo družino, hišo minirali in pri tem ubili 10 četnikov.

KS ZGORNJI BRNIK — SPODNJI BRNIK

Pomniki: 2

Padlih borcev talcev NOV: 12

Na križišču cest Ljubljana, Kamnik, Brnik stoji pomnik padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja.

KS CERKLJE in GRAD

Pomniki: Certlje 4, Grad 7

Padlih borcev talcev NOV: 8

Pomnik 82 borcem talcem iz devetnajstih vasi stoji sredi vasi. Na pomniku so po abecednem redu vklesana vsa imena borcev talcev.

Območje Kravca je bilo med NOV strateškega pomena. Tu se je najprej zadrževala Kokriška četa, od junija 1942. leta naprej pa Kravška četa. Največ je delovala v dolini Kokre in Kamniške Bistrice v smeri proti Kranju.

13. 8. 1942 so nemški policisti in raztrganci nad Davovcem pod Kravcem iz zasede napadli 2. bataljon Savinjskega odreda in štab grupe odredov na poti

z Dolenjske na Štajersko. Padlo je 16 borcev te enote in Kravške čete oz. Kokriškega odreda, več pa je bilo ranjenih.

V dneh od 15. do 20. 8. 1942 je nato v ofenzivi na območju Kravca padlo še 8 borcev obeh enot. S pomočjo prvih organizatorjev bele garde so razbili tudi Kravško četo.

Avgusta 1942 se je Savinjski bataljon pomikal prek Jelovice, Udenboršta, Štefanje gore, Kravca na Štajersko. Nad Davovcem so ga Nemci napadli. Padlo je 31 borcev. Na mestu spopada stoji spominsko obeležje posvečeno padlim borcem in v spomin hudih bojev.

KS VELESOVO

Pomniki: 3

Padlih borcev talcev NOV: 8

V Praprotni Polici na Slemenčevi domačiji je bil sedež rajonskega komiteja KPS Šenčur. Zaradi izdajstva so 16. 4. 1944 Nemci vas obkolili in zažgali Slemenčevo domačijo. V bunkerju, ki se je nahajal pod skednjem sta zgorela sekretar rajonskega komiteja KPS Šenčur Jože Stružnik-Mejač in Mirko Kavčič-Cene.

KS VISOKO

Pomniki: 7

Padlih borcev talcev NOV: 30

Na področju, ki ga organizacijsko pokriva ZB Visoko je pet vasi, in sicer: Milje, Visoko, Luže, Hotežame in Olševke. Do leta 1979 so te vasi tvorile enotno kijejno skupnost Visoko.

Use vasi so bile med vojno aktivno vključene v narodno osvobodilno gibanje. Za svobodo je darovalo svoja življenja nad trideset prebivalcev teh vasi, bodisi kot aktivni borci v borbi z okupatorjem ali kot žrtve fašističnega nasilja.

V spomin na pomembne dogodke med NOV je prizadevana organizacija ZB postavila številne pomnike in obeležja, ki opominjajo mimoidoče in zlasti naše najmlajše, da so bile potrebne žrtve in mnogi so darovali svoja življenja za svobodo.

Točen popis pomnikov in obeležij NOV najdete v knjigi:

Pomniki narodnega osvobodilnega boja v občini Kranj.

Težko bi bilo opisati vsak dogodek med NOV posebej, ker so prav vsi pomembni in vsak po svoje prispeva k skupnemu deležu na oltar svobode.

Vsako življenje, ki je bilo darovano za svobodo, je enako dragoceno. Vsem mladim štrom po naši domovini pa je lahko še danes za zgled mladinka, skojka iz Zormanovega mlina na Visokem, Anči Kokalji, ki se je komaj 15-letna herojsko borila do zadnjega diha v neenakopravni borbi z nadmočnim sovražnikom v Udenborštu. Njen pogum je bil tako izjemen, da so jo nemški oficirji dajali za zgled svojim vojakom kako se je treba boriti.

Komaj 15-letna je morala umreti. Želja domačinov je, da bi šola, ki se bo v prihodnjih letih gradila na tem področju, nosila njeno ime.

KS ŠENČUR

Pomniki: 8

Padlih borcev talcev NOV: 23

Nekdanja občina je povezovala med seboj 11 vasi. Iz teh vasi je padlo 96 borcev, aktivistov, talcev in žrtve fašističnega nasilja. Imena vseh padlih so vklesana na pomniku, ki stoji na šenčurskem pokopališču.

Prebivalci teh vasi so bili pretežno kmečega porekla. Kljub velikemu vplivu vladajočih strank je bilo napredno gibanje močno razvito, zlasti med delavci.

Največ zaslug za napredno gibanje je imel domačin Janez Mlakar, član KP od 1920. Imel je sinova Janka in Stanka, ki sta padla v NOV. Po njih se imenuje osnovna šola v Senčurju. Na šoli je vzidana spominska plošča. 10. 12. 1941 je bila v Pipanovi hiši ustanovljena Kokrška četa. V njej so bili prvi domačini Senčurja in Voglji. Dne 8. 3. 1942 so Nemci s pomočjo domačih izdajalcev obkolili domačiji Martina Sušnika in Janeza Pipana, ter jih zažgali. V hiši sta živa zgorela mati in 16-letni sin Janko, očeta pa ranjenega ujeli. Pipana in Sušnika so Nemci odpeljali v Begunjske zapore. Po strašnem mučenju so 30. marca v Dragi Pipana ustrelili kot talca, Martina Sušnika pa so odpeljali v koncentracijsko taborišče, kjer je umrl.

Dne 24. oktobra 1942 so gestapovci javno obesili ujetega borca Kokrškega odreda Janka Beleharja v opozorilo prebivalcem, da bi prenehali sodelovati v osvobodilnem gibanju.

Konec januarja 1944 so borci VOS ob gozdu v Srednji vasi napadli nemške žandarje. Iz maščevanja so Nemci iz begunjskih zaporov prepeljali 40 talcev na kraj napada in jih tam postrelili: na kraju zločina stoji pomnik. Na domu Kokrške čete je vzidana plošča posvečena 47 padlim borcem te čete. Spominska plošča je bila odkrita 10. 12. 1977.

KS VOGLJE

Pomniki: 5

Padlih borcev talcev NOV.: 21

Voglje so bile med prvimi partizanskimi vasi na Gorenjskem. Pred drugo svetovno vojno je v vasi živel kmečko pebivalstvo in delavski razred.

Vsi so bili enakih naprednih misli. Aprila meseca 1941, ko je v našo deželo vdrla Hitlerjeva soldat, so bili Vogljanci med prvimi, ki so začeli množični odpor proti okupatorju. Množično so začeli stopati v vrste borcev NOV. To se je najbolj izkazalo ob ustanovitvi Kokrške čete, ki je bila ustanovljena 10. 12. 1941 v Senčurju. Iz Vogelj je kar 12 mož in fantov prostovoljno stopilo v vrste borcev NOV, od katerih se mnogi niso vrnili na svoje domove. Padli so v borbi, umrli v koncentracijskih taboriščih ali pa so bili ustreljeni kot talci. Prvič so Nemci selili svoje borce v aprilu 1942, drugič pa julija. Vozili so jih v razna taborišča nacistov.

Ujete partizane so zapirali v Begunje in koncentracijska taborišča. Vas je imela pred vojno ca 300 prebivalcev, življenje za svobodo pa je žrtvoval vsak drugi vaščan sposoben za vojsko. Kljub pritisku Nemcev in domačih izdajalcev niso klonili, in nadaljevali pravični boj proti zavojevalcem vseh jugoslovanskih narodov.

Na obronkih vasi Voglje je padlo 9 borcev NOV. To so bili kurirji, borci VOS, ki so vzdrževali veze odredov čet NOV na območju Gorenjske. S pomočjo domačih izdajalcev so jih belogardisti in črnorokci vedno napadali iz zasede in pobili na samem kraju napada, ujete pa vodili v svoje postojanke in jih mučili.

Tako so ugašala mnoga mlada življenja naših borcev in talcev osvobodilnega boja vseh narodov Jugoslavije.

Biten zaključujemo z željo, da vam bo v trajen spomin, predvsem mladini.

Želimo, da se vojne strahote ne bi nikdar več ponovile.

Udeležencem in sodelavcem maratona se iskreno zahvaljujemo, jim želimo v bodoče mnogo športnega uspeha in sodelovanja pri delu.

Tovariški pozdrav, športni zdravo!

UPRAVNI ODBOR

PERDAN SLAVKO

AVTOPREVOZNIK

Prebačevo 40, KRANJ

Tel.: (064) 49-065

PETERNELJ FRANC — DOROTEJA

KOVINORESKALSTVO

IN KOVINSKA GALANTERIJA

Hrastje 82, KRANJ

Vršimo obdelave na rezkalnih strojih — ozobčano ravne, stožčaste, spiralne in verižne zobnike ter razna druga dela

PETERNELJ FRANCI — mlajši

IZDELAVA VZMETI

HRASTJE 26, KRANJ

PEČNIK MIRO

KLJUČAVNIČARSTVO

Prebačevo 13, Kranj

Tel.: 49-155

Izdelujemo vseh vrst kovinske elektro omare

AHČIN LUDVIK
AVTOLIČARSTVO IN KLEPARSTVO
VOKLO 88, ŠENČUR

ZAGAR SLAVKO
GOSTIŠČESKARUČNA

Kolesarska postojanka — lepa izletniška točka in dobri
tereni za trening kolesarjev
Se priporočamo!

ZALOKAR BREDA
OKORNOVA 1, KRANJ, Tel.: 25-342
PLETILSTVO ŠPORTNE OPREME

IZDELUJEMO KOMPLETNO KOLESARSKO OPREMO
izdelujemo kompletno kolesarsko opremo (kratke in dolge
hlače, trenirke, drese, kapice)

CENTRAL — GOSTINSKO IN TRGOVSKO
PODJETJE n. sol. o. KRANJ
TOZD VINO KRANJ

— veleprodaja prehrambenih artiklov, alkoholnih in brezal-
koholnih pijač na debelo in drobno
— **DISKONT** prodaja
— skladišča: Kranj, Bled, Trzin, Škofja Loka, Kranjska gora

LEON PINTAR
KOROŠKA CESTA 53a
Telefon: 22-191

se priporočam za VW in AUDI servise — tudi v garancijskem
roku

ELEKTROTEHNIŠKO PODJETJE
Kranj, Koroška c. 53c

projektira • proizvaja • instalira • prodaja • servisira

Projektira in instalira vsa elektromontažna dela jakega in šib-
kega toka

Izdeluje električne razdelilce serijsko in po naročilu, opremilja
obdelovalne in druge naprave

Prodaja elektrotehnični material na debelo in drobno

Servisira izdelke priznanih firm: Iskra, Tiki, Ei, Riz, Candy
Elind, Cajavec, Grunding, Fein in Ransburg

<p>ŠIMENC MARJAN KOVINOPLASTIKA Smledniška 58 Kranj</p>	<p>PINTAR KAREL SLIKO- PLESKARSTVO Nadižarjeva 5, Kranj</p>
<p>UDOVIČ CIRIL AVTOPREVOZNIK Nadižarjeva 7, Kranj</p>	<p>GOSTILNA GABER JUHANT — Hrasnje 142 Se priporočamo za nadaljnji obisk</p>
<p>VINKO STRNIŠA SITOTISK Kokrica, C. na Rupo 23 Kranj, tel.: 22-240</p>	<p>OMERS MARJAN MIZARSTVO Hrasnje 107, Kranj</p>
<p>GOGALA MARKO ČIŠČENJE STEKLA IN TALNIH OBLOG (tapison, tephi itd.) Kranj, Kidričeva 38</p>	<p>PETERNELJ FRANC — st. IZDELAVA VZMETI Hrasnje 26, Kranj</p>

<p>TK GORENJSKI TISK KRANJ TOZD REPROTEHNIKA</p>	<p>Gostilna »Pri Jančetu« Srednja vas pri Senčurju Se priporočamo za nadaljnji obisk</p>
<p>NOVAK FRANC MLIN Prebačevo 12, Kranj Tel.: 49-154</p>	<p>ZUPANC — PRAŠNIKAR KOVINSKA GALANTERIJA ORODJARSTVO Gregorčeva 1, Kranj</p>
<p>URANIČ STANE — FRANCKA PLETILSTVO Hrasnje 98, Kranj</p>	<p>INEX-ADRJA AVIOPROMET</p> <p>vam nudi usluge na rednih, kakor tudi na sezonskih lini- jah.</p> <p>Prodajo kart in rezervacij lahko izvršite na vseh turistič- nih poslovalnicah Slovenije</p>
<p>Gostilna ZARJA BOHINC — Trboje 26 Nudimo dobro domačo po- strežbo</p>	<p>PIRC MAKS KLJUČAV- NIČARSTVO Hrasnje 81, Kranj</p>

FRUCTAL ALKO
Sadnoličerski kombinat
Ajdovščina
65270 Ajdovščina
Tovarniška 7 p. p. 83
Tel.: (065) 61-021

**IZDELAVA TURISTIČNIH
SPOMINKOV**
REBERNIK
64208 Senčur
Pajterjeva 12

AUTOCOMMERCÉ — LJUBLJANA

**Predstavništvo Kranj
(v blagovnici GLOBUS)**

- prodaja rezervnih delov za vozila Volkswagen, AUDI, NSU Golf;
- konsignacijska prodaja avtomobilskih plaščev Michelin;
- plavi program: prodaja čolnov ELAN, jadranskih desk in motorjev za čolne;
- konsignacijska prodaja vozil:
 - mercedes,
 - volkswagen in
 - AUDI
- Prodaja gospodarskih vozil:
 - mercedes-benz-FAP,
 - IMV,
 - elektro agregati Uljanik